

‘Er wordt nu beter n

De Woonbond en woningbouwvereniging Het Oosten experimenteren in drie Amsterdamse buurten waar veel allochtonen wonen met nieuwe manieren van bewonersparticipatie. De bedoeling is om meer allochtonen te betrekken bij de woonomgeving en zo het leefklimaat te verbeteren. De eerste resultaten zijn al zichtbaar. Mede op basis van de suggesties van de, merendeels allochtone bewoners, ondergaan de portieken en de binnentuin van de Sparrenhof in Oost op dit moment een ware metamorfose. *Tekst: Kees de Jong, foto's: Josje Deekens*

Fatima Oulad Joussef woont met haar vijf kinderen (de andere twee zijn al het huis uit) en één kleinkind in een ruime vijfkamerwoning in de Sparrenhof aan de Tweede Oosterparkstraat. Ze is een van de bewoners die hebben gereageerd op de oproep van Het Oosten en de Woonbond om in een panel mee te praten over een oplossing voor de problemen waar dit woningcomplex mee kampt. Fatima: 'We wonen hier met veel verschillende nationaliteiten bij elkaar, Nederlanders, Surinamers, Marokkanen, Turken, Chinezen, Zuid-Amerikanen, noem maar op. Daar zitten oudere Amsterdammers bij die hier al hun hele leven wonen, maar ook nogal wat grote allochtone gezinnen. Dat gaf problemen. Vooral de jongeren die in de binnentuin rondhingen zorgden voor veel overlast. M'n kinderen durfden de tuin niet meer in als ze in de hoek jointjes zaten te roken. De portieken waren smerig en onveilig. Omdat ik vond dat er nodig wat moest gebeuren heb ik me aangemeld om mee te praten. We hebben onze klachten op tafel gelegd en meegedacht over oplossingen. Gelukkig heeft Het Oosten onze klachten serieus genomen en is nu hard

ling, maar vinden toch dat er in korte tijd heel wat is bereikt. Ulferd: 'Ik ben tevreden. Vooral het idee om met verschillende panels te werken en de bewoners heel persoonlijk te benaderen met behulp van sleutelpersonen, de huismeester en de wijkagent, is aangeslagen. We hebben op deze manier heel wat mensen op de been gekregen. Op de bewonersavond aan het slot van de panelbijeenkomsten waren zeker veertig bewoners. Het heeft geleid tot werkgroepjes die zich buigen over de binnentuin en over 'heel, schoon en veilig'. Heel opvallend is de grote betrokkenheid van Marokkaanse en Turkse vrouwen zoals Fatima. Wat ook opvalt is dat iedereen ongeveer hetzelfde belangrijk vindt, allochtoon of autochtoon. Iedereen had last van de hangjongeren en van de vieze onveilige portieken.'

Yvonne: 'Voor ons is het heel bijzonder dat we samen met de bewoners intensief hebben overlegd over de klachten én de oplossingen. Dat werpt nu al zijn vruchten af. We horen van de bewoners dat ze blij zijn dat ze serieus genomen worden, ook van de jongeren.'

Allochtonen & participatie

aar ons geluisterd'

De binnentuin van de Sparrenhof wordt op de schop genomen

bezig ze op te lossen. We zijn heel blij dat de portieken en de binnentuin worden afgesloten en opgeknapt. En het is leuk dat een aantal mensen elkaar door die werkgroepen beter hebben leren kennen. Er wordt meer gegroet en de kinderen komen vaker bij elkaar over de vloer. Maar toch hoop ik dat er nog meer bewoners actief worden. Het is jammer dat veel mensen nog steeds niet hun gezicht laten zien.'

Ulferd Bruseker en Yvonne Langerhuizen, die het participatieproject in de Sparrenhof namens De Woonbond en Het Oosten begeleiden, begrijpen haar teleurstel-

Een rondleiding door het complex maakt duidelijk dat Het Oosten de daad bij het woord heeft gevoegd. Een grote gele kraan takelt vanaf de straat grote containers zand over het dak de binnentuin in. Daar is het oude 'prikgroen' weggehaald en wordt de bodem opgehoogd voordat de tuin opnieuw wordt ingericht. Daarvoor is een Japanse tuinarchitect in de arm genomen die op basis van de bewonerswensen een ontwerp heeft gemaakt dat er veelbelovend uitziet. In het midden komt een pergola. Eromheen komen bankjes en de kinderen krijgen een speeltuintje met een glijbaan en een schom- →

'Ieder portaal krijgt een ander kleurtje, zodat kinderen direct kunnen zien waar ze wonen. En het laat mooi het multiculturele karakter van de Sparrenhof zien'

mel. Daarnaast komen er tuintjes die de bewoners zelf gaan beheren. Voor hangjongeren is geen plek meer. Het is de bedoeling dat na acht uur 's avonds geen gebruik meer wordt gemaakt van de tuin. Ook het opknappen van de portieken is in volle gang. Timmerlieden en schilders zijn druk bezig met het verbeteren van de verlichting in de trapportalen en het verven van de muren. Yvonne: 'Ieder portaal krijgt een ander kleurtje, zodat kinderen direct kunnen zien waar ze wonen. En het laat mooi het multiculturele karakter van de Sparrenhof zien. Er komt ook een nieuw sluitplan, zodat niet iedereen meer overal naar binnen kan. Om het in de toekomst schoon, heel en veilig te houden hebben we samen met de bewonerswerkgroepen een aantal tuin- en woonregels opgesteld. Last but not least hebben jongeren een eigen hangplek gekregen in een van de buurthuizen.'

Gezentuinen

Aan de andere kant van Amsterdam, in het nieuwbouwcomplex Gezentuinen in Geuzenveld, hebben Het Oosten en de Woonbond gekozen voor een iets andere invalshoek om de allochtone bewoners te stimuleren mee te praten en te denken. Gerda van Galen is namens de Woonbond van meet af aan betrokken bij deze 'pilot'. 'We hebben hier gekozen voor een meer open aanpak. We hebben eerst met de bewonerscommissie van een aanpalend complex en met het stadsdeel gesproken over de buurt en mogelijke problemen. Met een moskeebestuur konden we helaas niet praten, dat ontbreekt in deze buurt. Vervolgens hebben we allochtone bewoners van de nieuwbouw op "allochtone" achternaam geselecteerd en opgebeld. Dat liep tamelijk moeizaam, omdat per telefoon moeilijk was uit te leggen wat we wilden bereiken. Daarop hebben we de bewoners een brief gestuurd waarin we uitlegden dat we met een aantal bewoners een persoonlijk gesprek zouden willen over hun woning en over de buurt. Bij een twintigtal be-

De trapportalen krijgen een (lichter) kleurtje.

woners hebben we aangebeld en zijn we op huisbezoek gegaan. Het was trouwens echt een feest om te zien hoe ze van hun nieuwe huis een paleisje hebben gemaakt. Maar we hoorden ook veel klachten. In tegenstelling tot wat Het Oosten had beloofd waren de bewoners, die merendeels uit de oudbouw komen, nauwelijks betrokken bij het ontwerp van hun woning. Hadden ze dat wel gedaan, dan had de woningbouwvereniging kunnen weten dat Marokkanen en Turken niet van een open keuken houden en niet graag letterlijk met de deur in huis vallen. Kosten noch moeite hebben deze bewoners gespaard om hun huis te verbouwen naar eigen inzicht, mét een gesloten keuken en mét een halletje. Gevolg is wel dat de ventilatie in de keuken nu volstrekt onvoldoende is, omdat het raam niet open kan.'

De persoonlijke benadering had succes. Een aantal allochtone bewoners, alweer voornamelijk jonge Marokkaanse vrouwen, wilde graag verder praten om knelpunten te inventariseren en oplossingen aan te dragen. Nu, na bijna een jaar, zijn ze nog steeds actief. We praten met drie van hen, Aouatif Benzian, Jakoet Oulad Ben Youssef en Fatima Bouyarden. Jakoet: 'Er was nog meer mis hoor. De woningen waren slordig opgeleverd. De muren waren niet afgewerkt en zaten vol met gaatjes. Zelfs met twee lagen verf eroverheen zie je nog luchtbelletjes. Er zijn goedkope materialen gebruikt, voor de wc-brillen bijvoorbeeld. Na een paar keer schoonmaken kwamen er vlekken op die je er niet meer uitkrijgt.' Aouatif: 'We hadden ook geen vuilcontainers, die hebben we zelf bij het stadsdeel moeten regelen. De zakken lagen de hele week in de tuin en werden door katten opengekrabd.' Fatima zit in haar maag met het lage muurtje om haar voortuin, die door jongeren is geconfisqueerd als hangplek. 'Er zijn helemaal geen goede hangplekken voor jongeren in de buurt. Geen wonder dat ouderen dan klagen over overlast'. Inmiddels is Het Oosten bezig een aantal problemen op te lossen. Er wordt iets gedaan aan de ventilatie en de muurtjes worden opgehoogd, om het hangen onmogelijk te maken. Een oplossing waar de dames overigens nog niet echt voor warmlopen.

V.l.n.r. Jakoet Oulad Ben Youssef, Fatima Bouyarden en Aouatif Benzian. foto: Kees de Jong

Toch overheerst de tevredenheid. Aouatif: 'We hebben heel wat bereikt vind ik, vooral door jullie aanpak. Als jullie ons niet hadden aangesproken was er niks gebeurd. We hebben het gevoel dat Het Oosten nu beter naar ons luistert en onze klachten serieus neemt.' Ja-koet: 'Deze manier van inspraak bevordert hopelijk ook de integratie. Hoe gemengder hoe beter, vind ik. Het is belangrijk dat alle culturen op een goeie manier met elkaar samenleven. Soms gaat dat vanzelf, maar soms zijn daar ook regels voor nodig.' Ook Erik Zantman van Het Oosten is tevreden: 'We weten nu wat er leeft in de buurt én we hebben er een vaste groep van actieve bewoners aan overgehouden waar we graag mee doorgaan. Tijdens een bijeenkomst hebben we onze plannen toegelicht en we kijken nu of er kleine aanpassingen mogelijk zijn waardoor ze nog beter aansluiten op de wensen.'

Woonateliers

In Nieuwendam in Amsterdam-Noord wordt weer op een andere manier geprobeerd om allochtone én autochtone bewoners bij de (plannen voor de) buurt te betrekken. Samen met het Instituut voor Multiculturele Ontwikkeling Forum hebben Het Oosten en de Woonbond 'woonateliers' georganiseerd waarin bewoners in maximaal tien bijeenkomsten van twee uur praten over hun woonwensen en over de knelpunten en mogelijkheden in hun wijk. Samen met deskundigen werken ze hun ideeën aan de hand van foto's, schetsen en tekeningen uit tot bruikbare voorstellen voor gemeenten, woningcorporaties en projectontwikkelaars. Een woonatelier wijkt wat dat betreft sterk af van de gangbare vergadercultuur en inspraakavonden. In plaats van alleen maar te praten, gaan deelnemers op onderzoek uit en leren ze hun dromen en behoeften in concrete ontwerpen te vertalen. In de wijk Malburgen in Arnhem wordt een woningontwerp dat is gemaakt in een woonatelier, op dit moment daadwerkelijk uitgevoerd.

Het succes van een woonatelier valt of staat uiteraard met de vraag of bewoners enthousiast te krijgen zijn. Namens de Woonbond begeleidt Anneke van Kluijve het woonatelier-project in Nieuwendam. 'Het moeilijkste is altijd om mensen zover te krijgen dat ze actief worden. We hebben daarvoor verschillende kanalen gebruikt. Uiteraard de bewonerscommissie, maar ook de basisschool in de buurt. En we hebben huisbezoeken afgelegd. Op dit moment doen er zes bewoners (onder wie vijf jonge Marokkaanse vrouwen) mee aan het woonatelier. Je merkt dat ze heel erg betrokken zijn bij hun buurt en graag mee willen denken over de toekomst. We hopen dan ook dat ze willen doorgaan na afloop van het woonatelier en zich aansluiten bij de bewonerscommissie.'

Bijzonder succes

De voorbeelden laten zien dat deze nieuwe methoden een goede manier kunnen zijn om met name allochtone bewoners meer te betrekken bij wat er leeft in hun buurt, vooral op die plaatsen waar nog geen huurdersorganisatie of bewonerscommissie actief is. Binnenkort gaan in Ede en Vlaardingen soortgelijke projecten van start waar de Woonbond bij is betrokken.

Ook voor Het Oosten geven de experimenten aanleiding om op de ingeslagen weg verder te gaan. Manager Woonruimte Peter Kramer: 'Hoewel de pilots nog niet allemaal zijn afgerond, wil ik ze nu al een bijzonder succes noemen. Ze hebben onze ogen geopend. Het idee was om de mensen op een nieuwe manier te verleiden mee te denken en te praten en daarin is dit project ongehoorlijk geslaagd, mede dankzij de uitstekende samenwerking tussen Het Oosten en de Woonbond. We zijn zeker van plan om op een structurele manier met de bewoners in gesprek te blijven en samen met hen ieder jaar één à twee nieuwe items aan te pakken. Wat ons ook opviel is de enorme betrokkenheid van jongeren. Daarom gaan we nu drie nieuwe projecten speciaal met jongeren doen.' ←

Geslaagd buurtfeest

Arib en Nebahat Albayrak, in discussie met Peter Kramer van Het Oosten, Wouter Bergsma van de politie en stadsdeelvoorzitter Robin de Bood.

Er bleek veel ergernis, niet alleen over de nieuwbouw, maar ook over de overlast door hangjongeren, het gebrek aan geschikte speelplekken, het vele zwerfvuil op straat en de vuilophaal door het stadsdeel. De corporatie en het stadsdeel waren duidelijk onder de indruk van de klachten en beloofden er serieus naar te kijken. Bovendien kregen de jongeren van De Bood de uitnodiging apart over hun klachten te komen praten. Ook zegde Kramer een regeling toe waarmee bewoners bij verhuizing (een deel van) de verbouwingskosten vergoed krijgen. Na het levendige debat trad er een Turkse dansgroep op en waren er lekkere hapjes uit alle windstreken. foto's Gerda van Galen ←

Samen met de actieve allochtone bewoners organiseerden Het Oosten en de Woonbond op zondag 20 juni een geslaagd buurtfeest, waar veel bewoners van de Geuzentuinen op af kwamen. In een tent gingen de bewoners, onder leiding van de allochtone Kamerleden Khadija

